

Læreplan privat skovbørnehaven Mariehønen – 2013

Indledning

Dette dokument beskriver læreplanen for privat skovbørnehaven Mariehønen og er en videreførelse af den eksisterende læreplan. Vi beskriver, hvordan vi implementerer de krav, der i loven stilles til landets daginstitutioner. Dokumentet er bygget op på den måde, at vi først citerer den lovparagraf, vi skal efterleve for derefter at give en kort introduktion til vores børnehave. Dernæst gennemgår vi de enkelte lovkrav hver for sig.

I loven står der følgende:

I medfør af § 8 a i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 764 af 26. august 2003, fastsættes i kapitel 1:

§ 1. Ophold i dagtilbuddet skal bidrage til, at børns læring understøttes, jf. lovens § 8.

Det pædagogiske personale skal støtte, lede og udfordre børns læring, som børnene er medskabere af. Læringen kan ske gennem spontane oplevelser og leg, samt ved at den voksne skaber eller understøtter situationer, der giver børnene mulighed for fornyelse, fordybelse, forandring og stimulering.

Stk.2. Det pædagogiske personale skal sikre, at der i dagtilbuddet bliver sat fokus på alle barnets potentialer og kompetencer for at ruste det enkelte barn til at begå sig i livet. I tilrettelæggelsen af læringsmiljøer skal der tages hensyn til børns forskellige forudsætninger.

Stk. 3. Læringen i dagtilbuddet skal bidrage til at sikre en harmonisk overgang til fritidsliv og skolen.

Introduktion til børnehaven

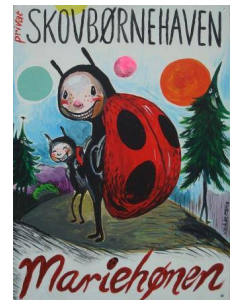
Vi er en skovbørnehave, og vores pædagogiske praksis er tilrettelagt herefter.

Her følger en beskrivelse af, hvad børnene kan forvente at have oplevet / lært i deres tid i vores børnehave.

Læringsbegreb

Den danske børnehavetradition er kendetegnet ved den hyggelige og hjemlige atmosfære, dernæst på den lave grad af voksenstyring og endelig på den store vægtning af børns frie leg. Derudover ved at forholdet mellem børn, forældre og pædagoger er præget af tillid.

Der lægges vægt på omsorg og opdragelse, et afslappet forhold til autoriteter og en høj grad af medbestemmelse, og der hersker et særligt syn på børns udvikling og læring. Dette særlige syn indebærer at man skelner mellem børnehavepædagogik på den ene side og skolepædagogik på den anden. Det afgørende i børnehaven er, at læring ikke er skemalagt i form af undervisning, hvor målet er, at børnene skal erhverve sig nogle bestemte skolemæssige kundskaber og færdigheder. I stedet finder der opdragelse sted, og målet er, at barnet skal udvikle praktiske, sociale og sproglige færdigheder.

Arbejdet i børnehaven baserer sig ikke på fag, men derimod på barnets generelle og almene udvikling. Der lægges vægt på skabende virksomhed og på at give børnene autentiske oplevelser.

Det betyder, at man prioriterer at give børnene erfaringer gennem aktiviteter frem for gennem indirekte informationer. Her er legen central; Barnets frie leg, der har sit eget udtryk skal ikke spændes for en indlæringsvogn. Som supplement fremhæves et fælles dannelsesideal, som handler om det myndige og frie menneske, samt om inddragelse og brug af naturen i det pædagogiske arbejde.

Ovenstående afsnit stammer fra bogen ”At sætte en pædagogisk dagsorden” og udtrykker meget klart vores syn på læring.

Vores implementering af lovens krav

Nedenfor gennemgår vi de krav, loven stiller til vores læreplaner, og hvordan vi i vores børnehave ønsker at arbejde med disse krav. Vi gennemgår følgende lovkrav:

- Naturen og naturfænomener
- Krop og bevægelse
- Alsidig personlighedsudvikling
- Sociale kompetencer
- Kulturelle udtryksformer og værdier
- Sprog

Hvert lovkrav gennemgås for sig, idet vi starter med at citere, hvad der står i lovkravet og derefter beskriver, hvilke relevante pædagogiske metoder og aktiviteter vi anvender for at nå de pædagogiske mål.

Børns læring er utrolig kompleks. Den foregår hele tiden og kan være svær at indfange uden at forsimple den. Disse beskrivelser vil i sagens natur kun være udpluk af barnets travle og mangfoldige hverdag.

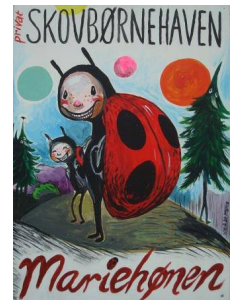
Efter gennemgangen af de 6 læreplanstemaer, beskriver vi til sidst generelt vores indsats for:

- børn med særlige behov
- et godt børnemiljø
- hvordan vi arbejder med evaluering og dokumentation

Alsidig personlighedsudvikling

Lovens krav

- At få erfaringer med betydningsfulde sociale og kulturelle aktiviteter
- At udfolde sig som stærke og alsidige personer
- At opleve sig som værdifulde deltagere i et socialt og kulturelt fællesskab

Fundamentet for en alsidig personlig udvikling er, at opleve sig ”set og hørt” – at kunne være ”sig” i et betydningsfuldt fællesskab. En god nok selvfølelse skaber grobund for en stærk samhørighedsfølelse og vice versa.

Vores mål for læring

Vi vil skabe varierede udviklingsrum, hvor barnet møder udfordringer, tilpas frustration og glæde over at mestre.

Vi vil skabe et miljø, hvor barnet føler sig betydningsfuldt, og hvor barnet kan være til stede med alle sine følelsesmodi (vrede, sorg, jalousi, glæde, kærlighed, skam m.m.). At lære egne følelser at kende er forudsætningen for at se og rumme andres følelser.

For at give barnet mulighed for at udfolde sig som stærk og alsidig er det centralt, at vi etablerer rytmer og rutiner, der har selvhjulpethed i fokus.

Pædagogiske aktiviteter og metoder

Det er en stor opgave for barnet at klare de daglige skift mellem hjem og institution. Derfor er modtagelse og afhentning centrale opmærksomhedspunkter. I samarbejde med forældrene forsøger vi at lave disse overgange rytmiske og nænsomme, så barnet får plads til den sårbare omstilling og afsked.

Tøjskift, pakning af rygsække, oprydning efter leg m.m. er ikke bare noget, der skal overstås. Vi satser på at gøre disse rutiner til udviklingsrum med sociale kvaliteter og mulighed for styrkelse af selvhjulpethed. Her er det et særligt fokus, at børnene kan hjælpe hinanden.

Samhørigheden og selvfølelsen kan ofte blive udfordret i børnefællesskabet. Er der plads til mig i de andres leg?

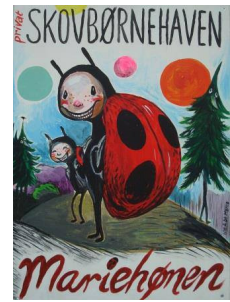
De to ældste piger er gået ind i garderoben for at klæde om. De skal have bukser på, for de skal nemlig lege ”kæmpe leg” (inspireret af de store drenge fra sidste år). En tredje pige er gået med og kæmper ihærdigt for at få lov til at være med. De to piger ønsker tydeligvis at værne om deres nyvundne venskab og afviser pigen forlegent, men bestemt. Pigen begynder til sidst grædende at sige, at hun aldrig mere vil komme i børnehaven og alting er dumt!

Pædagogen tager pigen op på skødet, mens han siger til de to store piger: ”Stik I bare ud og leg kæmpe leg!” og henvendt til den grædende pige: ”Kom, nu går vi ud og ser, om der ikke er nogle andre børn, du kan lege med!”

De varierede udviklingsrum for børnene starter med afsæt i det nære. Kontakt til en eller flere voksne og indkøring i børnegruppen og trygheden ved at ”kende huset” og rytmen i børnehaven. Efterhånden udvides udfordringerne vores udflugtsmål i skoven bliver kendt.

De ældste børn i ”Skovugle” gruppen skal gøres parate til skolestart og får således flere udfordringer i form af besøg på museer, politistation, Falck o.l. her arbejdes også med temaer som kammeratskab, demokrati, konfliktløsning.

At udsætte barnet for tilpas frustration, kræver at pædagogen har et nært kendskab til barnets udviklingstrin. Det kan bestå i alt lige fra at det 3årige barn opfordres til selv at tage sine sko på, til

at det større barn får støtte til at løse en social konflikt – frem for at den voksne automatisk ”overtager” problemet.

Sociale kompetencer

Lovens krav

- Anerkendes og respekteres
- Opleve tryghed og tillid i deres relationer til både børn og voksne
- Inddrages og opmuntres til at blive aktiv deltager i demokratiske processer

De to læreplanstemaer ”Sociale kompetencer” og ”Alsidig personlighedsudvikling” er svære at adskille, og opdelingen af udviklingstemaerne er kunstig. De bør derfor læses under ét.

Vores mål for læring

Ligesom der er en dualitet i børnenes arbejde med at integrere deres sociale og følelsesmæssige arbejdspladser – hjem og institution, er der en dualitet i at blive ”sig” og at høre til blandt andre. Opgaven for barnet er at udvikle en god nok selvfølelse og en god nok samhørighedsfølelse. Dette sociale og psykiske udviklingsarbejde består i at mestre mange typer relation. Vi kalder dem:

Jegstyrke (selvværd, selvtillid, selvfølelse)

Jeg / du (tætte venskabsrelationer)

Jeg / os (i en lille gruppe)

Jeg / vi (i det store fællesskab)

Pædagogiske aktiviteter og metoder

At skabe rammer, hvor børnene kan etablere venskaber og fælles leg, er det vigtigste opgave overhovedet i børnehaven! Det er gennem leg, at barnet møder ”den anden”, og det er hér den sociale udvikling foregår. Opgaven for de voksne er både at igangsætte lege, at etablere rammer for leg og at værne om børns selvstændige lege.

Når mange børn skal leve på relativt lidt plads, er det naturligt at der opstår konflikter. Barnet skal lære at markere sine grænser og samtidig respektere andres grænser. Dette er et dynamisk udviklingsarbejde for børnegruppen, som *ikke* kan erstattes af rigide voksenregler.

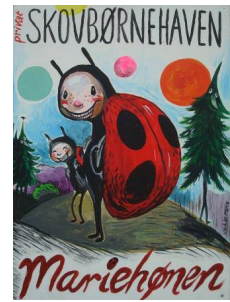
De voksne skal i stedet være ”tæt nok” på situationen og træde til med idéer til selvhjælp, når det går i hårnude for børnene. I voldsomme situationer, at det vigtigt, at barnet (og den voksne) lærer at skelne mellem følelse og handling: *”Jeg kan godt forstå, at du er vred over... men du må ikke slå!”* – opgaven er at forstå følelsen og finde intensionen bag barnets handling.

Det er tit et problem, at vi voksne ikke kan få klarhed over, hvad der reelt er sket! Voksnes intervention kan flytte fokus til barn-voksen relationen frem for barn-barn relationen! Så vil barnet typisk skamme sig eller forsvare sig mod skamfølelsen – og ikke lære noget!

En konstruktiv voksen strategi kunne se sådan ud:

1) Bekræft følelserne

(bekræfte vreden og bedrøvelsen, mildne skamfølelsen)

- 2) Hjælp børnene til at tænke
(dette fremmer barnets følelse af kompetence, stolthed og glæde. Hjælp barnet med at give episoden og deres reaktion mening og sammenhæng – mind dem om regler)
- 3) Giv børnene strategier
(i stedet for straks at agere ombudsmand skal vi foreslå konkrete handlinger, barnet selv kan tage ejerskab over)
- 4) Hjælp børnene til at gøre godt igen
(konkrete forslag i øjenhøjde: ”prøv at ...”)

Natur og naturfænomener

Lovens krav

- At opleve glæde ved at være i naturen og udvikle respekt for natur og miljø
- At erfare naturen som rum for leg og fantasi
- Forskellige erfaringer med natur og naturfænomener, og opleve natur som rum til udforskning af verden

Skoven og dens liv er det centrale læringsrum for børnehaven. Den er udgangspunktet for de fleste aktiviteter gennem året. Her kan der sanses, erfares, løbes, listes, kravles og leges. I skoven kommer årstiderne tæt på. Fugle, hjorte, egern, biller kan opleves på tæt hold. Her er der plads til fordybelse, stilhed, vild leg og nysgerrighed.

Vores mål for læring

Gennem daglig færden i skoven lærer børnene respekt for dyr og planter. De lærer om årstidernes skiften, og de muligheder dette giver for udfoldelse. Det er vores mål, at de oplever og lærer om biologiske sammenhænge og lovmæssigheder.

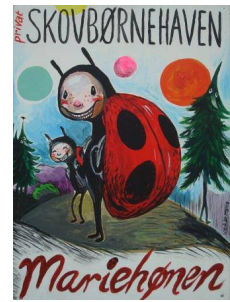
Pædagogiske aktiviteter og metoder

I børnehaven hænger der billeder af spændende udflugtsmål, som børnene hurtigt bliver fortrolige med. Disse steder med eksotiske navne som ”hullet”, ”hjortenes sovested”, ”påskeøen”, ”dragestedet” og mange flere bliver hurtigt en del af barnets verden. De større børn tages ofte med på råd, når det daglige udflugtsmål skal vælges.

”Hullet” er attraktivt. Skabt af isen for tusindvis af år siden og nu er en fantastisk mulighed for at klatre i tov, rutsje i sne eller mudder.

I Mølleåen kan der fiskes med net og fanges flodkrebs, som det kræver mod at holde i hånden. Haletudser kan fanges og tages med hjem til observation i akvariet/terrariet.

I ”granskoven” er det et must, at der skal leges ”krokodilleleg” – en leg som blev indført for år tilbage, men som de store børn har fastholdt som en særlig tradition.

Om foråret bliver der plukket ramsløg, brændenælder og skvalderkål. Hjemme i børnehaven bliver der lavet ramsløgsalt, som bringes hjem i familien. Der bliver bagt brændenældebrød som spises til en spændende historie, og der laves salat af skvalderkål med mælkebøtteblomsterdrys. Spindelvæv fanges ind på sort karton, blomster og planter presses og smukke postkort skabes. Døde fugle bliver fundet og udstoppet, hvorefter de hænges op i børnehaven og bliver en del af vores fælles historiebog.

En forårsdag spurgte en voksen indigneret: "Hvem afjer er det, der har klistret blade på træerne?" "Det har vi da ikke gjort!", lød det tøvende svar. Pædagogen: "Jamen, prøv at kigge. Der er da kommet blade på træerne, ik'?" Hvortil en 5årig dreng svarede: "Jamen, det er træet selv, der har gjort det. Det suger vand op fra jorden, og så kommer der blade! Vidste du ikke det?"

Til vores årlige fastelavnsarrangement, der indledes med et teaterstykke, hvor alle de udklædte børn indgår i stykket, blev det en uventet oplevelse, at egeret tømte vores egerfoderkasse lige uden for vinduet.

Og hvad er hyggeligere end at få pandekager bagt af de store børn – med hjemmelavet syltetøj af selvplukkede bær – og spise dem rundt om bålstedets varme? Det skulle da lige være at tage til Åmosebakken og kælke og bagefter sidde trætte i en selvbygget iglo og drikke varm "peter plys te" og spise kiks.

Krop og bevægelse

Lovens krav

- Opleve glæde ved deres krop og ved at være i bevægelse
- Kunne styrke deres fysiske sundhed
- Aktivt at kunne udforske og tilegne sig verdenen gennem alle sanser
- Kende kroppens funktioner og udvikle respekt for egen og andres kropslighed

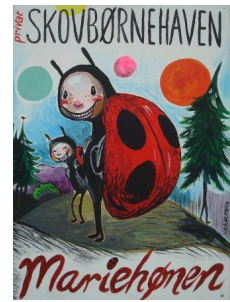
Børn i alderen 0-6 år lærer primært via sansning, kropslig aktivitet og de følelsesmæssige erfaringer, de får i samspil med andre mennesker. Denne basale læring danner grundlaget for al fremtidig læring. Her får barnet struktur på omverden. Det lærer om foran og bagpå, om op og ned, om indeni og udenpå, om det mærkelige begreb: tid, om dig og mig.

Samtidig er kroppen barnets vigtigste udtryksmiddel. Børn aflæser gestik, før de hører ordene.

Kroppen er den fysiske afgrænsning mellem dig og mig, men vi kender alle til behovet for en privat sfære rundt om os – uden for kroppen. Denne "udvidelse" af kroppen viser, at krop og sind hænger sammen – uden at være helt det samme. Også dette skal børn lære at forholde sig til.

De fleste børn har en naturlig medfødt lyst til kropslig udfoldelse, som det er vigtigt, vi holder i live.

Vores mål for læring

Vores fokus er, at give børnene alderssvarende fysiske udfordringer, så de kan træne og blive trygge ved deres krops funktioner og muligheder. At klatre i træer, at kunne balancere, at kunne kravle, hoppe, vrikke, hinke, løbe. At mestre at holde på en blyant og sætte perler på snor. Det er et lige så vigtigt mål, at vi etablerer et miljø, hvor det enkelte barn oplever en god kropsfølelse og glæde ved egen kropslig udfoldelse.

Pædagogiske aktiviteter og metoder

Alle vores ture i skoven er med til at kvalificere børnenes motorik. Lige fra selv at tage rygsækken på til gåturen og de konkrete aktiviteter ved udflugtsmålet.

Alt efter børnenes alder arrangeres turene med alderssvarende udfordringer. De 3-årige går ikke så langt som de 5-årige, men kan alligevel gå gennem højt græs, ned af stejle bakker og op igen.

På fokusedage arbejdes der med rytmik/musik i huset. Her bliver der arbejdet med børnenes bevægemønstre – at hoppe som en frø, krybe som en slange osv. Kolbøtter, ”jorden er giftig”, balancelege m.fl. styrker den vestibulære sans (rum og retning).

Der bliver også trænet finmotorik, når børnene laver fagter til ”Hr. Madsen” og grovmotorik, når der leges ”troldebukser”.

På legepladsen organiseres fælleslege som ”fisker, fisker”, ”bjørnen sover” og mange andre. Her er der også brædder til rådighed, som flittigt bruges til bygning af sørøverskibe og hytter.

Vi er på tur på ”den grønne legeplads”. En pige på 5 år er kravlet op i et tårn, hvorfra man kan glide ned af en ”brandmands stang”. For at nå denne skal man dog turde kaste sig de sidste ti centimeter – uden fast forbindelse til hverken tårn eller stang. Pigen er meget opsat på at mestre dette, og pædagogen kommer med opmuntrende støtte til projektet nede fra jorden. Han må absolut ikke hjælpe, men skal være der. Til sidst kaster pigen sig mod stangen – og lykkes! Hun klatrer begejstret op og gentager den nyerobrede kunnen. ”Det skal jeg fortælle min mor!”, siger hun stolt på vejen hjem.

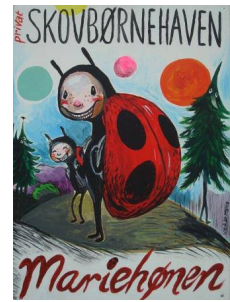
Finmotorikken styrkes også, når der skæres gulerødder og æbler til gå-grupperne. Eller når der klippes julepynt sammen med bedsteforældrene.

For at øve opmærksomhed på hinandens grænser leger vi f.eks. ”goddag-leg”, hvor der siges goddag med fødderne, med panden, med maven osv.

Sprog

Lovens krav

- Kunne udvikle deres sprog i alle hverdagens aktiviteter
- Udfordres til sproglig kreativitet
- Støttes til at udvikle deres nysgerrighed for tegn og symboler
- Have adgang til forskellige kommunikationsmidler

Udviklingsmæssigt er 3 – 6 årsalderen kendetegnet ved, at barnet i stigende grad mestrer symboler. Sproget er hos de 3 til 4-årige stadig et "legesprog", et personligt indre sprog, hvor barnet skaber sit narrative selv. Først omkring 5-årsalderen bliver sproget internaliseret, og den logiske tale bliver dominerende.

Vores mål for læring

Vores primære mål er at stimulere barnet til at udtrykke sig (følelser, meninger, intentioner). Vi ønsker at gøre ordene til genstand for udforskning – at gøre ordene "store"! Hvad rummer de? Hvad kan de betyde? Hvordan kan de bruges? Hvad rimer de på? osv.

Det er et mål at understøtte barnets udforskning af tal og bogstaver.

Pædagogiske aktiviteter og metoder

I trygge rammer, med nærværende og lyttende voksne, ønsker vi at motivere barnet til at indgå i aktiviteter, hvor hverdagsbegreber udvikles, og hvor barnet får mulighed for at skabe og bruge symboler. Herved modnes barnets kognitive færdigheder, som hukommelse, opmærksomhed, koncentration og perception. Færdigheder barnet anvender, når det tilegner sig sprog.

F.eks. leger vi "Gæt et dyr". Enten tegnes et dyr på bagsiden af papiret eller en figur gemmes i hånden eller der tænkes blot på ét. Alt efter sværhedsgraden, kan pædagogen fortælle eller lade børnene spørge, om det lever i den danske natur, eller kan ses i Zoologisk have. Om det kan flyve eller svømme, har pelse eller fjer osv. Denne leg træner også evnen til at kategorisere og systematisere viden.

Historiefortælling, højtlesning og dialogisk læsning er helt centrale aktiviteter, der styrker sprogforståelsen.

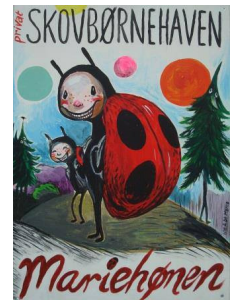
Vi veksler mellem at fortælle kendte traditionelle eventyr og kreative eventyr. Ét kreativt eventyr kan omhandle et emne, som pædagogen ønsker belyst, men på en indirekte måde. Børn kan ofte bedre forholde sig til en problematik, hvis den bliver kanaliseret over på opdigtede "personer" i en historie. Men det kan også være en interesse, eller yndlings dyr, som et barn har valgt.

Eventyr udvikler også børnenes fantasi og evne til at danne indre billeder.

Sang, rim og remser giver rytme i sproget og en oplevelse af at ord kan have samme slutlyd. Dette hjælper dem til deres senere stavfærdigheder. Når en remse (eller anden ny læring) bliver kropsforankret huskes den bedre. Eksempelvis: "1-2-3-4, troldebukser de er dyre, hvis man ingen bukser har, må man gå med numsen bar".

At tælle, er også en remse. Den er god at kunne og den øger hukommelsen. Vi tæller børnene ved stoppestederne i skoven. Enten tæller den voksne dem højt eller sammen med børnene, eller den svære, hvor børnene selv siger deres tal (med hjælp).

Vi vægter børns leg uden alt for meget voksenindblanding højt. Her lærer barnet at forhandle og bruger sproget til at forklare sig. Det lærer at sætte ord på handlinger og følelser. Som skovbørnehave har vi det privilegium, at der altid er et roligt sted at lege med sin ven.

Vi er opmærksom på at samtale med det enkelte barn hverdag. Barnets sprog styrkes i mindre grupper og med en samtalepartner, der mester sproget bedre end en selv. Vi opfordrer også til, at forældrene samtaler med deres barn ved afhentningen, når de læser i dagbogen. Barnet træner bl.a. gennem at hente oplevelsen fra langtidshukommelsen - typisk formuleret i datidssætninger: *"Det var dér, hvor vi fiskede fra over broen."*

Kropssprog og mimik indgår aktivt i børnehavebarnets kommunikation, og det er vigtigt, at vi voksne også er opmærksomme på egen gestik og mimik. Ligeledes guider vi børnene i at blive opmærksomme på hinandens kropssprog: *"Jeg kan se, at Sanne drejer hovedet væk. Det ser ud som om, hun ikke vil smage din mudderkage."*

Trætte børn, sårbare børn og børn, der er kede af det overvældes ofte af stærke følelser, der får dem til at "glemme sproget". Her er det vigtigt at tilbyde barnet et sprog, samtidig med at de bliver "set" i deres desperation og opgiveness. Det gør vi bl.a. ved at sætte ord på det, vi tror, barnet ville sige, hvis det kunne.

Efter en lang dag i skoven insisterer Jens på at få hængekøje gyngen, selv om Henrik sidder i den. Jens bliver ude af sig selv af raseri og frustration, da de voksne ikke giver ham lov til at tilrane sig hængekøjen. "Dumme Henrik! Dumme Henrik!", råber han og må grædende bæres væk fra Henrik og hængekøjen. Først da de voksne kommer i tanke om, at Jens var blevet afvist af sin bedste ven, Ole i skoven, lykkes det at få følelsesmæssig kontakt til Jens, som nu kan overgive sig til trøsten hos den voksne.

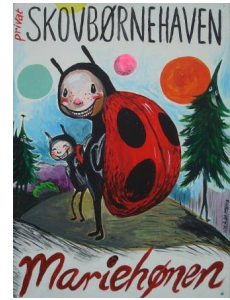
Vi ønsker at synliggøre skriftsproget og derved motivere børnene til bliver nysgerrige på, hvad det kan bruges til. Det gør vi blandt andet ved at skrive ugens aktiviteter på whiteboards i børnehøjde, skrive til fotos i dagbogen og skrive navn på børnenes tegninger eller allerbedst, hjælpe dem med selv at skrive det. Eller vi tegner og skriver med kridt på fliserne i haven.

De ældste børn bliver Skovugler fra ca. november måned, hvor de vil blive præsenteret for spændende "skoleagtige" opgaver og aktiviteter.

Vi ønsker et tæt samarbejde med barnets forældre om sprogudviklingen og vi samarbejder med kommunens talepædagog.

Vi henviser til www.sprogpakken.dk, hvis forældre ønsker ideer til sproglege m.m.

Kulturelle udtryksformer og værdier

Lovens krav

- Møde voksne, der formidler kultur og støtter dem i at afprøve forskellige udtryksformer
- Have adgang til materialer, redskaber og moderne medier
- Deltage i kulturelle traditioner og lokale kunstneriske tilbud

Det er i kulturen vi møder og forstår os selv og andre eksistentielt. Mødet med kulturens mangfoldighed giver afsæt for at åbne sig mod verden og dens muligheder for udfoldelse. Fortælling, dans, sang, musik, leg m.m. er fælles livs- og samværsformer. Vi skal selv synge og danse frem for ensidigt at lytte. Vi skal selv tegne og male frem for udelukkende at iagttage. Vi skal selv være fysisk aktive frem for alene at se sport på tv. Kort sagt være aktive udøvere og deltagere frem for passive forbrugere.

Det skal nævnes, at skovbørnehaven p.t. ikke har budget til at give børnene adgang til moderne medier.

Vores mål for læring

Det er en vigtig opgave for børnehaven at stimulere barnets fantasi og kreativitet. Vi har fokus på både det enkelte barns eget kreative udtryk og på fælles kreative forløb som f.eks. teater, dans og sanglege.

Det er et mål at skabe rammer for fordybelse, hvor oplevelse og indlevelse er i centrum.

Pædagogiske aktiviteter og metoder

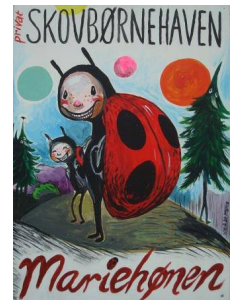
Dette betyder, at vi skal skabe rum og rammer for kreativ udfoldelse. Vi gør tegne- og malematerialer synlige og tilgængelige for børnene. Vi tilrettelægger varierede forløb med forskellige materialer (ler, grankogler og andet vi finder i naturen, laver egne postkort m.m.). Hver fredag er der "Fredagsrock" – et fællesmøde, hvor sang og musik er det centrale. Vi laver rytmik/musik forløb i mindre grupper og laver vores egne sange om livet i skovbørnehaven. Uro blandt en gruppe af børn kan føre til en sang om, at det gør ondt, når man bliver bidt, slået eller drillet. Når de store tydeligvis gerne vil lege vilde lege, digter vi en sang om kæmpe leg. Traditionelle sange bliver ligeledes sunget dagligt og børnene opfordres til at digte videre på sangene.

Vi har congas og andre rytmeinstrumenter, som er tilgængelige for børnene, og som tit bliver båret ud i haven og spillet på.

Til den årlige sommerfest optræder både børnene med sang og instrumentspil, ligesom et forældre/pædagog band spiller op til fællessang.

Vi har en stor tradition for historiefortælling i skovbørnehaven. Vi digter historier om børnene, eller børnene er selv med til at komme med input til, hvad der skal ske i historien. Vi læser traditionelle eventyr, laver improviseret teater over eventyr - f.eks. når vi skal over en bro i skoven.

Kulturelle traditioner som fastelavn, påske og jul fejres med særlige aktiviteter, som imødeses med stor forventning af børnene. Til fastelavn skrives og opføres et lille teaterstykke, hvor alle de udklædte børn medvirker. Til påske går turen til "Påskeøen" i skoven, hvor påskeharen måske har lagt chokoladepåskeæg. Til jul øves Luciaoptog, som vises for forældrene til at glas gløgg over bål i

haven. Der laves juleklip med bedsteforældre og børn i børnehaven, og vi bliver inviteret til julegudstjeneste i den lokale kirke sammen med andre institutioner.

Et godt børnemiljø

Læreplaner og pædagogiske intentioner kan ikke adskilles fra etablering af et godt børnemiljø. Lakmusprøven på, om dette er lykkedes, er selvfølgelig om barnet er glad for at gå i børnehaven. Vi håber, at dette fremgår af ovenstående beskrivelse af læreplanstemaerne.

Opsummerende er vores parametre på et godt (nok) børnemiljø:

- At barnet oplever at blive mødt som ”sig”.
- At barnet har venner.
- At barnet bliver mødt af empatiske voksne.
- At barnet har mulighed for at etablere og indgå i spændende lege.
- At barnet bliver udfordret med udviklende, betydningsfulde aktiviteter.
- At husets fysiske, psykiske og æstetiske miljø giver mening og relevans for barnet.

Børn med særlige behov

Lovens krav

Ifølge dagtilbudsloven skal det fremgå af den pædagogiske læreplan, hvilke relevante pædagogiske metoder, aktiviteter og eventuelle mål, der opstilles og iværksættes for børn med særlige behov.

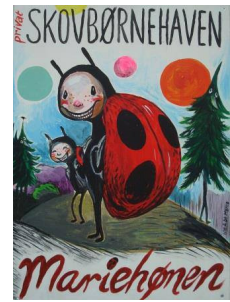
Børnehaven har kun i meget lille omfang haft erfaringer med børn med særlige behov. Et enkelt barn har haft diagnosen ”infantil autisme”. Såvel kommunen som vi og forældrene vurderede, at dette barn skulle i et mere målrettet tilbud.

Som skovbørnehaven og samtidig en lille institution har vi gode rammer for at rumme børn med særlige behov, men det er afgørende for en vellykket inklusion, at barnet får tilbudt reel faglighed og rammevilkår for dets udvikling. Ofte er kærlighed ikke nok! Det stiller store krav om f.eks. et meget stramt og struktureret miljø at tilgodese børn med autisme – hvilket ofte vil være i modstrid med andre børns udviklingsbehov. En hel del fysiske handicaps vil ikke kunne fungere i en skovbørnehaven, hvor vi dagligt forcerer stejle bakker o.lign.

Det vækker bekymring, at erfaringerne med inklusion har på landsplan desværre vist sig at blive en spareøvelse frem for en dedikeret social og etisk ansvarlig udviklingsplan.

Vores mål for læring

På baggrund af vores manglende erfaringer med at have børn med særlige behov i institutionen kan det være noget abstrakt at beskrive læreplaner for disse. Generelt skal det nævnes, at vi ikke ser læreplansmål og disses indhold værende anderledes over for disse børn.

Pædagogiske aktiviteter og metoder

Ligeledes må det være afhængigt af det enkelte barns særlige behov, hvilke konkrete pædagogiske metoder og aktiviteter, der bedst stimulerer og udfordrer barnet.

I dette arbejde vil samarbejdet med anbringende myndighed, psykolog m.fl. – og ikke mindst familien være i højsædet.

Dokumentation og evaluering

Lovens og kommunens krav

- Ifølge Dagtilbudsloven er lederen ansvarlig for, at den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år. Det er også lederens ansvar at dokumentere, om de valgte pædagogiske metoder og aktiviteter, fører til opfyldelse af de opstillede mål inden for læreplanstemaerne.
- Det skal fremgå af læreplanen, hvordan der arbejdes med et godt børnemiljø som en integreret del af det pædagogiske arbejde
- Hvis evalueringen giver anledning til justeringer, skal det fremgå af læreplanen.
- Den pædagogiske læreplan samt evalueringerne skal være offentlig tilgængelig via daginstitutionens hjemmeside.
- Det pædagogiske tilsyn skal i forbindelse med tilsynsbesøget følge op på, om evalueringerne har givet anledning til justeringer.

Vores plan for dokumentation og evaluering

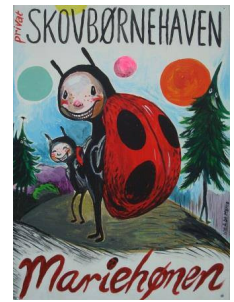
Det stiller store etiske og faglige krav selv at skulle dokumentere værdien af sit arbejde. Vi betragter derfor dokumentation af det pædagogiske arbejde som en daglig øvelse, hvor det væsentligste er dialogen med forældrene. Den ydre organisering af information, som opslagstavler, dagbog med billedokumentation af aktiviteter osv. er kun rammer om den centrale daglige fortælling om, hvordan det enkelte barn har haft det i børnehaven. Hvad har det oplevet? Hvilke følelsemodi har det været igennem? Hvad har vi voksne særlig lagt mærke til? Hvad tænker forældrene om dette?

Barnets udvikling er jo en fælles sag for forældre og pædagoger, og det er dette langsigtede udviklingsperspektiv der skal holdes i fokus, frem for mere eller mindre tilfældige nedslag i dagligdagen.

I de perioder, hvor der er grund til bekymring om et barns udvikling, intensiveres dialogen med familien.

Evaluering af det pædagogiske arbejde er ligeledes en krævende og vigtig øvelse.

Vi evaluerer løbende vores arbejde på medarbejdermøder og på årets 2-3 pædagogiske dage.

Typisk vil vores evalueringsplan bestå i at udvælge 1 – 2 temaer der går på tværs af de enkelte læreplanstemaer. Eksempelvis har vi på 4 medarbejdermøder gennemgået ”*sammenhængen mellem rutiner, strukturer og aktiviteter i dagligdagen set i børneperspektiv*”. Andre evalueringsforløb har været ”*hvordan ser legekonstellationerne blandt børnene ud?*” og ”*er der overensstemmelse mellem læreplaner og handleplaner?*”

Børnehavens pædagogiske arbejde bliver tematiseret årligt på forældremøder og i forældrebestyrelsen.

Over for Lyngby-Taarbæk kommune følger vi de kommunale institutioners rytme for evaluering.